

Kadulla ja yleisillä alueilla tehtävistä töistä tehtävän ilmoituksen tarkastamisesta, työn valvonnasta ja alueen käyttämisestä työmaana perittävien maksujen määräämisen periaatteet

1. Ilmoitus kadulla ja yleisellä alueella tehtävästä työstä

1.1. Yleistä

Työstä vastaava on kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978, jäljempänä ”kunnossapitolaki”) 14 a §:n mukaan velvollinen tekemään ilmoituksen kunnalle kadulla ja muulla yleisellä alueella tehtävästä työstä. Kunta antaa ilmoituksen johdosta suostumuksen työn aloittamiseen sekä työn suorittamista koskevia määräyksiä. Suostumuksella hyväksytään työstä vastaavan ilmoittama työaika, jonka kuluessa alue on saatettava työtä edeltäneeseen kuntoon. Työ voidaan aloittaa vasta kun kunta on antanut suostumuksen.

Kunnalla on maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 84 §:n mukaan oikeus ja velvollisuus hallitsemillaan yleisillä alueilla sovittaa yhteen alueella tehtäviä töitä ja valvoa niitä. Töistä tehtävät ilmoitukset antavat kunnalle mahdollisuuden ohjata töitä siten, että niistä aiheutuvat haitat liikkumiselle, turvallisuudelle, ympäristölle ja kadun rakenteille ovat mahdollisimman vähäiset.

Ilmoitukseen on liitettävä selvitys, jossa osoitetaan tarvittavassa laajuudessa alueen työnaikainen käyttö, työn kesto, työssä käytettävien laitteiden ja rakenteiden sijoitus, tilapäinen liikennejärjestely kaikki liikennemuodot huomioon ottaen sekä työstä vastaava henkilö, työn suorittaja ja ammattipätevyydet. Jos työ aiotaan toteuttaa osissa, ilmoituksessa täytyy yksilöidä, minä aikana mitäkin aluetta tullaan työhön tarvitsemaan. Kunta voi pyytää lisäksi muita selvityksiä sekä tarvittaessa täydennyksiä tehtyyn ilmoitukseen.

Työn valmistumisen jälkeen on viipymättä tehtävä valmistumisilmoitus kunnalle. Mikäli työstä vastaava ei pysy ilmoittamassaan työajassa, tulee tämän ilmoittaa lisäaikatarpeesta kunnalle viivytyksettä lisäaikatarpeen ilmetessä hyväksytyn työajan kuluessa. Mikäli työ valmistuu ilmoitettua aiemmin, tulee työstä vastaavan tehdä tästä ilmoitus viipymättä kunnalle, jotta työ voidaan valvoa ja alueenkäyttömaksu peritään toteutuneen työajan mukaisesti.

Työstä vastaava on se henkilö tai taho, jonka lukuun työ tehdään. Työstä vastaavana voi olla esimerkiksi omakotitalon omistaja, asunto-osakeyhtiö, verkkoyhtiö tai kunta itse. Työstä vastaava voi valtuuttaa muun henkilön, kuten urakoitsijan, tekemään ilmoituksen puolestaan, mutta tämä ei poista tai siirrä työstä vastaavan laissa tarkoitettuja vastuita.

Työllä tarkoitetaan erilaisten johtojen, kaapeleiden tai putkien sijoittamiseksi tai korjaamiseksi tehtäviä töitä ja myös esimerkiksi kiinteistön rakentamis- tai korjaamistöitä, joiden suorittamiseksi on tarpeen rajata osa viereisestä kadusta tai muusta yleisestä alueesta työmaa-alueeksi. Vähäisistä kunnan tai tontinomistajan kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuuksiin liittyvistä töistä ei tarvitse tehdä ilmoitusta. Tällaisia ovat esimerkiksi lumen auraus, liukkaudentorjunta tai pienet vihertyöt.

Rikkoontuneet johdot, laitteet ja rakenteet voidaan merkittävien vahinkojen estämiseksi (häätätyön luonteinen työ) korjata välittömästi. Korjaamisesta on ilmoitettava kunnalle niin pian kuin mahdollista ja samalla annettava laissa tarkoitettu selvitys työstä. Myös tällaisesta työstä tehtävän ilmoituksen käsittelystä, valvonnasta ja alueen tilapäisestä käyttämisestä peritään voimassa olevan taksan mukaiset maksut.

1.2. Samanaikaisista töistä ilmoittaminen

Jos useampi työstä vastaava tekee yhdessä tai samanaikaisesti samalla alueella työtä, tulee työstä vastaavien keskenään sopia vastuista ja velvollisuuksista sekä maksujen jakautumisesta. Työstä vastaavien välisen sopimuksen mukaisesti työlle ilmoitetaan yksi työstä vastaava, joka tekee ilmoituksen työstä sekä vastaa laissa säädettyjen velvollisuuksien ja kunnan lain perusteella asettamien määräysten täyttämisestä. Ilmoituksessa tulee ilmoittaa kaikki osapuolet. Yhteisellä ilmoituksella osapuolet edesauttavat sitä, että molempien osapuolten työt on mahdollista toteuttaa haluttuna aikana. Yhteisen työalueen ulkopuolille sijoittuvista töistä tulee osapuolten tehdä oma ilmoitus kunnalle ja siitä peritään taksan mukaiset maksut.

Jos työstä vastaavat eivät tee keskinäistä sopimusta tai eivät toimita sitä ilmoituksen yhteydessä kunnalle, katsotaan työt erillisiksi töiksi. Kunkin työstä vastaavan tulee tällöin erikseen tehdä ilmoitus kunnalle ja kultakin työstä vastaavalta peritään erikseen kunnossapitolain mukaiset ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksut.

Jos alueella, jolla on jo käynnissä aiemmin ilmoitettu yleisellä alueella tehtävä työ, aiotaan tehdä toinen työ, voi jälkimmäisen työn työstä vastaava sopia asiasta alkuperäisen työstä vastaavan kanssa. Sopimuksesta on ilmoitettava kunnalle.

2. Ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksu

Kunta voi kunnossapitolain 14 b §:n 2 momentin perusteella periä ilmoituksen käsittelystä ja työn valvonnasta maksun, joka määräytyy ilmoituksen tarkastamisesta ja työn valvonnasta kunnalle aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksu vastaa kolmen (3) tunnin työstä kunnalle aiheutuvia kustannuksia, pois lukien vähäistä haittaa aiheuttavan muun kuin kaivutyön ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksu, joka vastaa yhden (1) tunnin työstä kunnalle aiheutuvia kustannuksia. Ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksu peritään aina, kun kunta on käsitellyt ilmoituksen. Maksu peritään myös silloin, kun työstä vastaavana on kunta. Maksu peritään, vaikka työstä ei perittäisi alueenkäyttömaksua. Maksu voidaan periä myös, vaikka työstä

vastaava peruuttaisi ilmoituksensa kunnan antaman suostumuksen jälkeen. Käsittely- ja valvontamaksua ei peritä kuitenkaan töistä, joista ei olisi tarvinnut tehdä ilmoitusta tai joihin kunta ei ole antanut suostumustaan.

Jos yksi työ on tarkoitus tehdä useissa eri aikoihin toteutettavissa osissa, töistä voi tehdä yhden ilmoituksen niin, että ilmoituksesta peritään vain yksi käsittely- ja valvontamaksu.

Ilmoituksen käsittely- ja valvontamaksun perusteena olevan työajan ylittävistä käsittely- ja valvontatyöstä kunta voi periä taksataulukon mukaisen ylimääräisen käsittely- ja valvontamaksun toteutuneen työajan mukaisesti kultakin alkavalta työtunnilta. Lisäksi jos tarkastus- tai valvontatehtävät johtuvat ilmoitusvelvollisuuden, laissa säädetyn tai lain nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden laiminlyönnistä, peritään aiheutuneesta ylimääräisestä valvontatyöstä aiheutuneet kulut velvollisuuden laiminlyöneeltä.

3. Alueenkäyttömaksu

3.1. Yleistä

Kunta voi kunnossapitolain 14 b §:n 3 momentin perusteella periä aikaan, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä kunnossapitolain 14 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työmaana, silloin kun alue rajataan pois yleisestä käytöstä. Alue katsotaan rajatuksi pois yleisestä käytöstä, kun alueella on keskeneräinen työmaa eikä alue ole käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

Alueenkäyttömaksun veloitus alkaa, kun alue otetaan pois yleisestä käytöstä. Veloitus päättyy, kun työ on valmis, sen valmistumisesta on tehty kirjallinen ilmoitus ja alue on hyväksytysti ennallistettu ja vastaanotettu.

Alueenkäyttömaksu peritään myös silloin, kun työstä vastaavana on kunta.

Alueenkäyttömaksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta työstä, jolla toteutetaan uuden tai muutetun asemakaavan mukaisen kadun tai yleisen alueen rakenteet ensimmäistä kertaa asemakaavan voimaantulon jälkeen. Alueenkäyttömaksua ei myöskään kunnossapitolain määrittämällä tavalla peritä työstä, joka tehdään kunnan suorittaman kadun tai yleisen alueen rakentamiseen liittyvän muun työn yhteydessä.

Jos samalla alueella tehdään useampi työ, peritään alueenkäyttömaksu vain yhden kerran. Maksu peritään työstä vastaavien tekemän sopimuksen mukaiselta työstä vastaavalta tai siltä, joka on ensimmäisenä ilmoittanut työn alueelle.

3.2. Työalue

Alueenkäyttömaksu peritään työalueen laajuuden mukaisesti. Alueen laajuus perustuu lähtökohtaisesti työstä vastaavan tekemään ilmoitukseen. Alueen laajuutta voidaan tarvittaessa tarkentaa työalueella työaikana tehtyjen havaintojen

perusteella. Työalueen laajuuteen voidaan työaikana ilmoittaa ja tehdä muutoksia, jos työalue laajenee tai pienenee.

Työalueeksi lasketaan työn tarvitsema alue mukaan lukien työn tarvitsema liikennejärjestelyalue. Liikennejärjestelyalueella tarkoitetaan aluetta, joka tarvitaan työmaa-ajoneuvojen kulkuun ja jolla samalla rajataan alueen varsinaista käyttötarkoitusta, kuten pysäköintiä tai jalankulkua.

Pysäköintiin käytettävää aluetta ei voi ilmoittaa osaksi työaluetta, vaan työmaihin liittyvä tavanomainen pysäköinti, kuten työntekijöiden pysäköinti, tulee järjestää olemassa olevia pysäköintimahdollisuuksia hyödyntäen.

3.3. Alueen keskeisyys

Kunnan alue on jaettu alueiden sijainnin keskeisyyden ja liikenteellisen merkityksen perusteella eri maksuluokkiin. Ydinkeskusta-alueelta, muilta liike- ja palvelukeskusta-alueilta, pääliikenneväyliltä, pyöräilyn pääreiteiltä sekä keskeisiltä joukkoliikennereiteiltä peritään korkeampia alueenkäyttömaksuja ja rakentamattomilta, syrjäisemmiltä sekä hiljaisemmilta alueilta peritään alempia alueenkäyttömaksuja. Rakentamattomalla alueella tarkoitetaan aluetta, joka on kaavoitettu yleiseksi alueeksi, mutta jota ei ole vielä toteutettu.

Alueenkäyttömaksu määräytyy kokonaisuudessaan sen maksuluokan mukaisesti, joka on järjestysnumeroltaan ensisijainen ja jolle kohdistuu vähintään 15 m² yleisestä käytöstä pois rajattua työmaa-aluetta. Toisin sanoen, mikäli työmaa ulottuu useamman maksuluokan alueelle, alueenkäyttömaksu peritään koko työmaa-alueelta sen kalleimman maksuluokan mukaan, josta työmaan käytössä on pinta-alaltaan 15 m² tai suurempi alue.

4. Kohtuullistaminen ja vähennykset

Alueenkäyttömaksua ei peritä siltä ajalta, jonka alue on työmaana työstä vastaavasta riippumattomasta syystä, jota ei voida ennakoida. Tällainen syy voi olla esimerkiksi muinaismuisto, jonka olemassaolosta ei ole tiedetty ja joka lain mukaan on suojeltu.

Työalueesta perittävää alueenkäyttömaksua voidaan alentaa muissa kuin kaivutöissä 50 %:lla siltä osin, kun alueen käyttö on mahdollistettu alitse kuljettavien telien tai muiden vastaavien avulla. Tällaisia kohteita voivat olla esimerkiksi julkisivuremonttikohteet.

Kaivutöissä alueenkäyttömaksun veloitus voidaan talvikauden aikana keskeyttää, jos työstä vastaava saattaa työalueen toiminnalliseen kuntoon. Talvikausi on 1.12.–14.5. Kunta voi poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi päättää aikaistaa talvikauden alkua tai myöhentää talvikauden päättymistä.

Työstä vastaavan on tehtävä kaivutyöalueen toiminnallisesta kunnosta viipymättä ilmoitus kunnalle. Mikäli työalue on kunnan hyväksymällä tavalla toiminnallisessa kunnossa, keskeytetyt alueenkäyttömaksun veloitukset. Toiminnallinen kunto edellyttää muun muassa sitä,

että alue on päällystetty kunnan hyväksymällä tilapäisellä päällysteellä. Toiminnalliseen tilaan saattaminen talvikaudella ei poista työstä vastaavaan vastuuta työstä ja työalueesta.

Työstä vastaavalla on aikaa saattaa toiminnallisessa kunnossa oleva työ valmiiksi talvikauden loppuun mennessä. Mikäli työ ei ole valmis talvikauden loppuun mennessä, jatkuu alueenkäyttömaksun veloitus. Työstä vastaavan on tällöin lisäksi tehtävä kunnalle lisäaikailmoitus.

5. Seuraamukset

5.1. Hallinnolliset pakkokeinot

Kunnossapitolain 16 §:n 1 momentin mukaan, jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tässä laissa säädetyn tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden, kunnan valvontaviranomainen voi velvoittaa hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että kunta tekee tekemättä jätetyn työn hänen kustannuksellaan. Samoin voidaan niskoittelijaa, jos erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotain tekemästä.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n 4 momentin mukaan, jos laiminlyönnistä aiheutuu välitöntä vaaraa turvallisuudelle, kunnan valvontaviranomaisen alaisella viranhaltijalla on oikeus välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Tällaisesta toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset voidaan periä kunnan valvontaviranomaisen päätöksen mukaisesti siltä, jonka toiminnasta tai laiminlyönnistä vaara on aiheutunut.

5.2. Rikosoikeudellinen vastuu

Kunnossapitolain 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 14 a §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei tekoa ole pidettävä vähäisenä tai laiminlyöjää ole 16 §:n mukaisesti velvoitettu täyttämään velvollisuuttaan sakon uhalla taikka jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon.

5.3. Vahingonkorvausvastuu

Työstä vastaava tai työn suorittaja ovat vahingonkorvausvastuussa aiheuttamistaan tai laiminlyönneistään johtuvista vahingoista.